

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 2 § lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit- och borgensverksamhet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit- och borgensverksamhet ändras. Ändringen gäller den definition av branschen för de främst små och medelstora företag som finansieras av Finnvera Abp. Det föreslås att definitionen skall uppläckras så att bolaget också skall kunna bevilja lån till tjänsteföretag som sysselsätter flera än nio anställda.

Dessutom föreslås det att den definition av litet och medelstort företag som tillämpas i Finnvera Abp:s inhemska finansiering skall

ändras så att den stämmer överens med en rekommendation som Europeiska kommissionen har utfärdat 2003.

I fråga om ändringen av branschbegränsningen föreslås lagen träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet sedan Europeiska kommissionen har godkänt ändringen, vilket torde ske våren 2004. Den nya definitionen av litet och medelstort företag skall dock tillämpas först från och med den 1 januari 2005.

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Gällande lagstiftning

I 2 § lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit- och borgensverksamhet (445/1998) föreskrivs om de branscher där de företag som är verksamma på dem av statens specialfinansieringsbolag, dvs Finnvera Abp, kan beviljas sådant lån, sådan borgen och annan finansiering med vilka syftet är att grunda, utveckla och förstora i synnerhet små och medelstora företag.

Finnvera Abp kan finansiera företag, med undantag av sådana som sysslar med jord- och skogsbruk samt byggnadsrörelse, och företag som sysslar med minuthandel och trafik kan vara föremål för bolagets verksamhet endast till den del som det är fråga om ett turismprojekt. Av övriga tjänster kan föremål för finansiering endast vara tjänster som produceras för näringsverksamhet såsom företagstjänster. Finnvera Abp kan dock avvika från dessa begränsningar när Finnvera Abp beviljar borgen och kapitalgarantier, i fråga om vilka endast företag som utövar gårdbruk står utanför de finansierbara branscherna. Dessutom kan Finnvera Abp bevilja lån

för småföretagsverksamhet, med vilken avses företag med färre än tio anställda.

När den gällande lagen stiftades konstaterades det i motiveringarna till regeringens proposition i fråga om branschbegränsningarna att regeringen fortsättningsvis reder ut möjligheterna att förnya branschbegränsningarna för statens specialfinansiering och härvid ägnar lika stor uppmärksamhet åt servicenäringarna och industrins verksamhetsbetingelser. Det lagförslag som nu skall ges grundar sig på en utredning av vilka verkningar de nuvarande branschbegränsningarna har haft på Finnvera Abp:s finansieringsverksamhet.

1.2. Bedömning av nuläget

Branschutvecklingen och serviceområdenas betydelse

Under de senaste decennierna har symtomatiskt för utvecklingen av antalet arbetsplatser i Finland varit att de industriella arbetsplatserna har minskat och arbetsplatserna inom servicebranscherna har ökat. Denna utveckling kan ses klart i Statistikcentralens statistik över sysselsättningen per bransch

2002/9 och 2003/9 nedan.

1 000 personer	2003/9	2002/9	2002/9 - 2003/9 ändring
Alla branscher	2351	2350	0,0 %
Jord- och skogsbruk	123	122	0,1 %
Industri	465	475	-2,0 %
Byggnadsverksamhet	143	144	-0,4 %
Handel	379	370	2,4 %
Trafik	176	172	2,0 %
Finansiering o. tjänster till affärlivet	304	299	1,4 %
Offentliga och andra tjänster	755	759	-0,6 %
Okända	7	9	..

Källa: Statistikcentralen

I utvecklade länder är servicebranschernas andel minst två tredjedelar både av nationalprodukten och av sysselsättningen. Mätt med sysselsättningen är den finska ekonomins struktur dock inte så servicecentrerad som i de mest servicecentrerade länderna som t.ex. Nederländerna, Kanada och Förenta Staterna. Också Sverige och Norge är mera servicecentrerade än Finland. Finland står dock på samma nivå som genomsnittet av Europeiska unionens nuvarande medlemsländer och är något mera servicecentrerat än Tyskland. I Finland har tillväxten i servicebranschernas andel också motsvarat den genomsnittliga tillväxten inom Europeiska unionen.

Ett typiskt drag för Finland är dock att andelen tjänster producerade av privatsektorn av hela sysselsättningen inom servicebranscherna är under 60 procent, medan den för Europeiska unionens medlemsländer i genomsnitt är 70 procent. Detta betyder att den finska offentliga sektorn liksom i det övriga Norden är en betydande tjänsteproducent. Dessutom är tjänsterna till affärlivet till sin omfattning inte lika utvecklade i Finland som på annat håll. Utvecklingen har emellertid under de senaste åren varit snabb och i Finland är andelen tjänster till affärlivet av hela tjänsteproduktionen i dagens läge klart större än motsvarande andel i Sverige, Danmark och Norge.

År 2002 uppgick företagen inom service-

branscherna till 74,1 procent av företagen i Finland (exklusive primärproduktionen). Största delen av företagen inom servicebranscherna är små företag. Företagen inom servicebranscherna har visserligen ökat till antalet inom de stora storleksklasserna under den senare hälften av 1990-talet. Delvis kan utvecklingen förklaras med att företagen inom servicesektorn under de senaste åren i allt högre grad har gått samman, vilket har ökat företagsstorleken.

Servicesektorn är den mest omfattande sektorn inom ekonomin, som består av mycket olika verksamhetsområden och affärsfunktioner. Den kan grupperas i tjänster till näringslivet, persontjänster och offentliga tjänster.

Inom persontjänsterna finns det gott om tillväxtmöjligheter och det bedöms att efterfrågan kommer att öka när befolkningen blir äldre och den åldrande befolkningens konsumtionsnivå och efterfrågan på tjänster ökar i och med att pensionerna stiger. Affärsverksamhetens utvecklingsmöjligheter ökar av det att de åldrande personernas efterfrågan på tjänster blir mångsidigare jämfört med i dagens läge och smälter samman med de traditionella omsorgstjänsterna. Dessutom kan det också förväntas att den allmänna efterfrågan på tjänster kommer att öka.

Verkningarna av branschändringarna på Finnvera Abp:s låne- och borgensverksamhet

Ökningen av tjänsteföretagens antal och betydelse har också kunnat ses i Finnvera Abp:s finansieringsverksamhet som en ökad finansiering av företag inom tjänstesektorn. Beloppet av den finansiering som beviljas industriföretag har i sin tur inte just alls ökat. År 2002 utgjorde industriföretagens andel av den finansiering som Finnvera Abp beviljade 60,2 %. Serviceföretagen dvs turismföretagen, de företag som producerar tjänster för näringslivet samt de företag som tillhandahåller butiks- och konsumenttjänster hade en andel på 38,9 % och landsbygdsnäringsarna på 0,9 %.

I Finnvera Abp:s låne- och borgensfinansiering som främst inriktas på små och medelstora företag har som en begränsning upplevts i synnerhet det att det inte har varit möj-

ligt att bevilja företag som producerar konsumenttjänster och minuthandelsbutiker, vilka sysselsätter flera än nio anställda finansiering i form av lån. Dylika företag är bl.a. de större minuthandelsbutikerna och företagen inom omsorgssektorn.

I detta nu är konsumenttjänsteföretagens sysselsättande verkan stor jämfört med företag av samma storlek som idkar produktion. Efterfrågan på omsorgstjänster på den privata sektorn har under de senaste åren ökat och en likadan utveckling bedöms fortgå också i framtiden. Utvecklingen inverkar på att tillväxtmöjligheterna för företagen i omsorgsbranschen kommer att öka i takt med att befolkningen åldras.

De ändringar som har skett i företagens nätbildning har för sin del suddat ut skillnaden mellan produktions- och serviceföretag.

2. Propositionens mål och de föreslagna ändringarna

2.1. Propositionens mål

Syftet med propositionen är att bredda kretsen av finansierbara företag som är föremål för Finnvera Abp:s låne- och borgensfinansiering genom att slopa de branschbegränsningar som gäller i synnerhet servicebranscherna. Genom en uppluckring av branschbegränsningarna möjliggörs att Finnvera Abp kan bevilja lån också till omsorgstjänsteföretag som sysselsätter flera än nio anställda och till minuthandelsbutiker. Syftet är också att klargöra branschdefinitionen för de företag som kan finansieras. Uppluckringen av branschbegränsningarna skall endast gälla bolagets s.k. inhemska finansieringsverksamhet, och inte den exportgaranti- och specialborgensverksamhet om vilken föreskrivs särskilt.

Enligt regeringsprogrammet samt politikprogrammet för företagsamhet som anknyter till det är syftet att förbättra sysselsättningen och främja företagsamheten. Med hjälp av tillväxten inom servicebranscherna bedöms det att sysselsättningen kan effektiveras och företagsamheten främjas, vilket lagändringen för sin del kommer att påverka positivt.

2.2. Breddningen av de branscher som skall finansieras

Det föreslås att 2 § i lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit- och borgensverksamhet skall ändras så att Finnvera Abp kan bevilja låne- och borgensfinansiering i andra fall utom i fråga om en byggnadsrörelses grynderentreprenad samt i fråga om skogsbruk och jordbruk till den del som gäller åkerodling och boskapsskötsel. Breddningen av de branscher som skall finansieras skall genomföras på så sätt att i det nuvarande 1 mom. i 2 § stryks de begränsningar som ingår i det och som främst gäller minuthandel och sådana tjänster som inte inriktas på näringsverksamhet när det är fråga om finansiering i låneform. Genom ändringen möjliggörs att alla tjänsteföretag och företag som driver byggnadsrörelse, vilka sysselsätter flera än nio anställda, utöver borgen också kan få lånefinansiering.

I fråga om jord- och skogsbruk ändras inte finansieringen av dessa branscher från nuläget när paragrafen ändras. Därmed är bl.a. växthusproduktion, trädgårds- och plantskoledling samt pälsdjursuppfödning fortsatt finansierbara. Även fiskerihushållning skall vara en finansierbar bransch. Egentligt jordbruk och boskapsskötsel skall inte heller i fortsättningen kunna vara föremål för Finnvera Abp:s finansiering.

I fråga om byggnadsrörelsen möjliggörs ändringen av 1 mom. att Finnvera Abp kan bevilja lån till alla byggnadsföretag, utom när det är fråga om grynderentreprenad, oberoende av företagets storlek. Finansiering skall inte beviljas för ett projekt inom byggsektorn, vilket genomförs som grynderentreprenad, eftersom det inte anses ändamålsenligt att finansiera ett enskilt projekt inom byggsektorn.

Nya mottagare av lånefinansiering kan därmed vara byggföretag som sysselsätter flera än nio anställda. Avgränsningen av grynderentreprenad så att de står utanför både låne- och borgensfinansieringen ändrar för sin del regleringen på lagnivå eftersom det tidigare inte fanns något uttryckligt omnämnande om grynderentreprenad i bestämmelsen. Nuvarande praxis ändrar detta dock inte.

För klarhets skull skall till 1 mom. fogas ett omnämmande om vilka branschvisa begränsningar som beror på Europeiska unionen. De gäller stålindustrin, kolindustrin, varvsindustrin, konstfiber, fordonsindustrin och trafiken. Också bearbetningen och marknadsföringen av jordbruksprodukter samt fiskerihushållningen är branscher som lyder under Europeiska unionens specialreglering.

En uppluckring av branschbegränsningarna gör det samtidigt möjligt att förtydliga 1 mom., vilket redan i sig har ansetts nödvändigt. Detta därför att bestämmelsen är svårtolkad och svår att tillämpa. Regleringen är allmänt taget också onödigt detaljerad med beaktande av att skillnaderna mellan branscherna inte längre är så klara som tidigare.

De föreslagna branschbreddningarna ökar inte i sig statens totala utgifter, eftersom Finnvera Abp inriktar finansieringen inom ramen för det nuvarande anslaget, vilket förutsätter att Finnvera Abp noggrannare än tidigare överväger inriktningen av finansieringen. Dessutom påverkar handels- och industriministeriet för sin del den näringspolitiska inriktningen av Finnvera Abp:s finansiering.

2.3. Ändring av definitionen på små och medelstora företag

I 2 § 3 mom. lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit- och borgensverksamhet definieras ett litet och ett medelstort företag. Definitionerna grundar sig på den av kommissionen den 3 april 1996 givna rekommendationen om definitionen på små och medelstora företag 96/280/EG. Kommissionen gav den 6 maj 2003 en rekommendation 2003/361/EG om en ny definition av mikroföretag samt små och medelstora företag. Genom den nya rekommendationen, som träder i kraft den 1 januari 2005, höjdes de nyckeltal som avgränsar företagets omsättning och balansomslutning samt klargjordes begreppet fristående företag. Definitionerna på ett litet och medelstort företag i gällande lag stämmer överens med den gamla rekommendationen.

I gällande lag avses med ett litet och medelstort företag ett företag som har färre än 250 anställda och antingen en årlig omsätt-

ning som inte överstiger 40 miljoner euro eller en årlig balansomslutning som inte överstiger 27 miljoner euro. Dessutom kan ett annat företag än ett litet och medelstort ha en ägarandel av ett litet eller medelstort företag som är föremål för stöd, vilken har begränsats till högst $\frac{1}{4}$ av aktiekapitalet i ett företag med aktiebolagsform. I kommissionens nya rekommendation har ett litet och medelstort företag definierats som ett företag, som selsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro.

I kommissionens rekommendation definieras dessutom förutsättningarna för att ett företag skall vara fristående. Fristående enligt rekommendationen är de företag av vilkas kapital eller aktier som medför rösträtt minst 25 procent inte ägs av ett eller flera sådana företag på vilka enligt situationen inte kan tillämpas antingen definitionen på ett litet och medelstort företag eller definitionen på ett mikroföretag. I rekommendationen har särskilt definierats de fall där man kan avvika från den grund som gäller fristående.

Med hänvisning till det som sägs ovan föreslås det att definitionen på ett litet och medelstort företag i 2 § 3 mom. skall ändras så att den motsvarar den definition på ett litet och medelstort företag som finns i kommissionens nya rekommendation.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

I statsbudgeten fattas årligen beslut om beviljningsfullmakten för de regionalpolitiska räntestödslån och de lån som omfattas av specialräntestöd, vilka Finnvera Abp beviljar, samt om motsvarande anslag. Handels- och industriministeriet igen beslutar om maximibeloppen av de räntestödsfria lån och borgen som årligen får beviljas, vilka utöver ovan nämnda lån omfattas av den förbindelse om delvist ersättande av kredit- och borgensförluster som statsrådet har gett bolaget. De föreslagna branschbreddningarna påverkar inte i sig grunderna för fastställandet av dessa fullmakter. Således ökar de inte statens totala utgifter.

3.2. Verkningar på företagen

Med hjälp av lagändringen kan Finnvera Abp utöver borgen också bevilja lån till tjänsteföretag som har flera än nio anställda. Det bedöms att i synnerhet minuthandelsbutiker och företag som producerar omsorgstjänster kommer att dra nytta av ändringen.

Utgående från Statistikcentralens uppgifter finns det totalt ca 3 000 tjänsteföretag som sysselsätter flera än nio anställda. Alla företag kommer dock inte att ansöka om lånefinansiering hos Finnvera Abp. En del av de ovan nämnda företagen är dessutom Finnvera Abp:s kunder via borgensfinansiering. På basis av hur täckande Finnvera Abp:s finansiering är bland de tjänsteföretag som sysselsätter färre än tio anställda kan det bedömas att lagändringen under de kommande åren kommer att utöka Finnvera Abp:s kundkrets med ca 100—200 företag. De nya företag inom servicebranschen som kan få lånefinansiering bedöms fördela sig jämnt över Finland.

Dessutom blir det möjligt att bevilja företag, som driver byggverksamhet och sysselsätter flera än nio anställda, lån utöver borgen. Beträffande detta torde i praktiken bli liten.

Klargörandet av branschdefinitionen på finansierbara företag är också ägnat att förbättra genomsynligheten i förutsättningarna för låne- och borgensfinansiering från Finnvera Abp för företagen.

Ändringen av definitionen på små och medelstora företag ökar antalet finansierbara företag. Utgående från uppgifter från Statistikcentralen fanns det vid utgången av 2001 i

Finland 137 sådana företag vilkas omsättning uppgick till 41—49 miljoner euro. Ändringen bedöms i liten mån öka antalet finansieringsansökningar som kommer till Finnvera Abp.

Ändringen av lagen bedöms inte ha några verkningar med anknytning till konkurrensen mellan företagen.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid handels- och industriministeriet i samarbete med Finnvera Abp.

5. Ikraftträdande

I fråga om breddningen av branscherna för Finnvera Abp:s låne- och borgensfinansiering skall lagändringen anmälas till Europeiska gemenskapernas kommission. Ändringen kan inte genomföras innan kommissionen har godkänt den. Till följd av detta skall om ikraftträdandet av lagen till den del som gäller 2 § 1 mom. föreskrivas särskilt genom en förordning av statsrådet när kommissionen har behandlat ändringen. Kommissionens godkännande av ändringen torde fås våren 2004.

Det ändrade 3 mom. i lagens 2 § skall dock tillämpas först från och med den 1 januari 2005, när kommissionens rekommendation om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag 2003/361/EG träder i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 2 § lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit- och borgensverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 18 juni 1998 om statens specialfinansieringsbolags kredit- och borgensverksamhet (445/1998) 2 § 1 och 3 mom., sådana de lyder i lag 526/2001, som följer:

2 §

Inriktning av verksamheten

Med iakttagande av de mål som avses i 1 § lagen om statens specialfinansieringsbolag kan bolagets krediter, borgen och andra finansiella tjänster inriktas på utövande av näringsverksamhet samt, för främjandet av detta syfte, också på en kommun. Vid inriktningen av bolagets finansiella tjänster skall de branschbegränsningar för statligt stöd som beror på Europeiska unionen beaktas. Bolaget kan dock inte inrikta dessa finansiella tjänster på

1) s.k. grynderentreprenad när det är fråga om byggnadsrörelse eller

2) skogsbruk eller sådant åkerbruk eller sådan boskapsskötsel som hör till jordbruk.

I denna lag avses med litet och medelstort företag ett företag som definieras i kommissionens rekommendation 2003/361/EG om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag, och som sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro och som uppfyller kriterierna på fristående företag och de övriga kriterier på ett litet och ett medelstort företag som avses i rekommendationen.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Lagens 2 § 3 mom. tillämpas dock från den 1 januari 2005.

Helsingfors den 15 december 2003

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister Seppo Kääriäinen

Lag

om ändring av 2 § lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit- och borgensverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 18 juni 1998 om statens specialfinansieringsbolags kredit- och borgensverksamhet (445/1998) 2 § 1 och 3 mom., sådana de lyder i lag 526/2001, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Inriktning av verksamheten

Med iakttagande av de mål som avses i 1 § lagen om statens specialfinansieringsbolag kan bolagets krediter, borgen och andra finansiella tjänster inriktas på utövande av näringsverksamhet samt, för främjandet av detta syfte, också på en kommun. *Bolaget kan dock inte inrikta dessa finansiella tjänster på egentligt jord- och skogsbruk och inte heller på byggnadsrörelse. Minuthandeln och trafiken kan vara föremål för bolagets verksamhet endast till den del som det är fråga om ett turismprojekt. Ett tjänsteföretag vars verksamhet grundar sig på regional eller lokal efterfrågan kan vara föremål för bolagets verksamhet, förutsatt att företaget producerar tjänster som är behövliga för näringsverksamheten. Utan hinder av bestämmelserna i detta moment kan bolaget inrikta den borgens-, kapitalgranti- och serviceverksamhet som avses i 4, 4 a och 5 § på projekt i andra företag än sådana som utövar egentligt gårdsbruk samt bevilja krediter för småföretagsverksamhet med undantag för egentligt gårdsbruk.*

I denna lag avses med ett litet och ett medelstort företag ett företag som definieras i kommissionens rekommendation 96/280/EG av den 3 april 1996 om definitionen på små och medelstora företag och som har färre än 250 anställda och antingen en årlig omsättning som inte överstiger 40

Föreslagen lydelse

2 §

Inriktning av verksamheten

Med iakttagande av de mål som avses i 1 § lagen om statens specialfinansieringsbolag kan bolagets krediter, borgen och andra finansiella tjänster inriktas på utövande av näringsverksamhet samt, för främjandet av detta syfte, också på en kommun. *Vid inriktningen av bolagets finansiella tjänster skall de branschbegränsningar för statligt stöd som beror på Europeiska unionen beaktas. Bolaget kan dock inte inrikta dessa finansiella tjänster på*

1) s.k. grynderentreprenad när det är fråga om byggnadsrörelse eller

2) skogsbruk eller sådant åkerbruk eller sådan boskapsskötsel som hör till jordbruk.

I denna lag avses med litet och medelstort företag ett företag som definieras i kommissionens rekommendation 2003/361/EG om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag, och som sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro eller

Gällande lydelse

miljoner euro *eller motsvarande belopp i mark* eller en årlig balansomslutning som inte överstiger 27 miljoner euro *eller motsvarande belopp i mark* och som uppfyller kriteriet på oberoende och de övriga kriterier på ett litet och ett medelstort företag som avses i rekommendationen.

Föreslagen lydelse

vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro och som uppfyller kriterierna på fristående företag och de övriga kriterier på ett litet och ett medelstort företag som avses i rekommendationen.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Lagens 2 § 3 mom. tillämpas dock från den 1 januari 2005.
